

Spørgsmål:
Udenrigsminister Jeppe Kofod
Udenrigsministeriet

1.marts 2021

EU er hjemsted for mere end 50 millioner medlemmer af nationale mindretal. Ud over de 24 officielle sprog er der ca. 60 regionale sprog og mindretalssprog. En ud af otte EU-borgere tilhører enten et mindretal eller taler et mindretalssprog.

I Danmark er vi med rette stolte over de mindretalsordninger, der med afsæt i København-Bonnerklæringerne er udviklet i tæt samarbejde med vores tyske nabo og det tyske og det danske mindretal.

Desværre er der mange steder i den Europæiske Union, hvor mindretallene ikke nyder samme respekt, anerkendelse og beskyttelse. Derfor anser vi det for vigtigt, at EU sikrer mindretalsrettigheder, som vi kender dem i det dansk-tyske grænseland, eller som det til dels sker via Europarådets Sprogpagt og Rammekonventionen for beskyttelse af nationale mindretal.

På trods af Europarådets arbejde er det imidlertid sådan, at mange EU-borgere med mindretalsbaggrund ikke har mulighed for at udfolde deres sprog og kultur, da konventionerne ikke er retligt bindende eller omsat til national eller international lovgivning. I nogle EU-lande anerkender man end ikke eksistensen af nationale mindretal, hvilket udelukker en lang række mennesker fra at deltage i det i det social og kulturelle liv på lige vilkår som flertalsbefolkningen.

Det er derfor afgørende, at Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union beskæftiger sig institutionelt med beskyttelse af mindretal og stadfæster rettigheder til beskyttelse af nationale mindretal inden for EU's retlige rammer.

I den forbindelse er det europæiske borgerinitiativ »Minority SafePack« (MSPI) et af de mest relevante og mest vellykkede initiativer fra oprindelige nationale mindretal i de seneste år. Initiativet indsamlede 1.128.385 underskrifter inden for et år, som initiativtagerne Federation Union of European Nationalities (FUEN) forelagde den nye EU-Kommission i efteråret 2020.

MSPI indeholder ni konkrete forslag, der er registreret hos Kommissionen:

1. Forslag til Rådets henstilling om beskyttelse og fremme af kulturel og sproglig mangfoldighed i Den Europæiske Union
2. Forslag til støtteprogrammer for små sprogsamfund
3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et europæisk center for sproglig mangfoldighed
4. Forslag om, at beskyttelsen af nationale mindretal inddrages, og at den kulturelle og sproglige mangfoldighed fremmes i målene for Den Europæiske Unions Fond for Regionaludvikling;
5. Forslag om at fremme forskning i mindretallenes merværdi for den sociale og økonomiske udvikling i Europa
6. Forslag om ligestilling for statsløse mindretal såsom f.eks. romaerne.
7. Forslag til en grænseoverskridende europæisk lov om ophavsret, der gør det muligt at bruge medier og tjenester på modersmålet.

8. Forslag om fri ydeevne og anvendelse af audiovisuelt indhold i mindretalsregioner.
9. Forslag om betingelsesløs inddragelse af mindretal i regionale og statslige støtteprogrammer til bevarelse af kultur, medier og kulturarv.

Fredag den 15. januar meddelte kommissionen, at man ikke agter at omsætte nogle af de ovenstående forslag til konkrete lovforslag med henvisning til, at der er i forvejen er en lang række initiativer og tiltag, der dækker mindretalsbeskyttelse og borgerrettigheder.

Efter vores opfattelse må dette karakteriseres som en blank afvisning og en opfattelse af, at mindretalspolitik ikke er EU-politik. Det har forståeligt vakt vrede blandt de nationale mindretal og de forskellige mindretalsorganisationer, ligesom en række medlemmer af Europaparlamentet har udtalt kritik af kommissionens udmelding.

I Danmark hævder vi ofte med rette, at vores grænselandsmodel er et eksempel til efterlevelse – endda i en sådan grad, at vi sammen med Tyskland har ansøgt UNESCO om, at den optages på listen over immateriel kulturarv.

At vi er stolte af vores mindretalsmodel kom blandt andet til udtryk den 15. juni i 2020, hvor statsminister Mette Frederiksen talte ved Dybbøl i anledning af 100-året for Genforeningen. Her sagde statsministeren bl.a. til det tyske mindretal »Til alle jer, som bor på vores side, og som føler sig tyske: Auch Ihr gehört zu Dänemark. Der er plads til alle stemmer«. Efterfølgende skrev hun i et opslag på Facebook at »historien har mindet os om, at verden har brug for den ånd, der lever her i grænselandet. At man kan være den man er og holde sit sprog og traditioner i hævd, og at man samtidig kan rumme og forstå hinanden. Det giver tro på fremtiden på en historisk dag«.

På den baggrund opfordrer vi regeringen til, at man retter henvendelse til Kommissionen og beklager dens afvisning af borgerinitiativet samt beder Kommissionen om at genoverveje sin stillingtagen.

Med venlig hilsen

Christian Juhl (EL) Sydslesvigudvalget & Kontaktudvalg for Tysk Mindretal

Anni Matthiesen (V) Sydslesvigudvalget

Birgitte Vind (S) Sydslesvigudvalget

Karina Lorentzen Denhardt (SF) Sydslesvigudvalget

Rune Christiansen (RV) Sydslesvigudvalget

Niels Flemming Hansen (KF) Sydslesvigudvalget & Kontaktudvalg til Tysk Mindretal

Ellen Trane Nordby (V) Kontaktudvalg for Tysk Mindretal

Rasmus Nordqvist (SF) Kontaktudvalg for Tysk Mindretal

Jesper Petersen (S) Kontaktudvalg for Tysk Mindretal

Eva Kjer Hansen (V) Tidl. MEPer og initiativtager MSPI